

Recobrar Constitucions i Drets

written by Pau Miserachs | 24 de febrer de 2018

Catalunya disposava fa alguns segles d'institucions polítiques i administratives que foren totalment abolides l'onze de setembre de 1714 per l'exèrcit castellà triomfant en la guerra de Successió. Catalunya abans de l'abolició del seu dret públic era mostra d'una cultura que havia creat tradició política paccionada a les terres de parla catalana que impedia tota arbitrarietat, però no convenia a la tradició absolutista de les monarquies veïnes.

A la Catalunya feudal, les grans qüestions, explica Víctor Ferro en el seu estudi sobre el Dret Públic Català, es discutien en assemblees de magnats, de caràcter arbitral i es resolien mitjançant pactes entre les parts.

Fou la Catalunya feudal qui va inventar la Pau i Treva, cercant la no violència en els conflictes, el restabliment del dret i protegir els elements més febles de la societat. La base de la unitat dels territoris consta als Usatges, que van aportar una regulació reivindicant el monopoli de potestats imprescindibles pel funcionament de l'autoritat.

A principis del segle XII apareix l'articulació plural dels dominis de la Corona catalana, la institucionalització de la vida municipal amb la consagració legal de les llibertats municipals, i es reuneixen les Corts Generals amb la fórmula "volem, statuïm e ordenam", a diferència de Castella que no reconeixia cap facultat a les seves Corts per limitar el poder reial.

Cada territori que formava part de la Corona catalana es governava d'acord amb el seu propi dret. Catalunya s'articulà, fins a l'arribada de Felip V, com una Confederació de pobles, constituint la sobirania separada de Catalunya un cas anormal

en una Europa disposada en regnes que es governaven a cada territori, durant segles, pel poder absolut del monarca vinculat al Papat.

La monarquia borbònica, basada en l'absolutisme, no fou generosa amb Catalunya, tot i haver-ho pactat a Utrecht amb el Regne Unit de la Gran Bretanya. Quan les tropes castellanes van entrar a Barcelona el 1714, es van trobar unes institucions vives que es va afanyar a destruir per implantar nous òrgans de govern, la legislació castellana, i van suprimir tota l'organització anterior i el Dret Públic català, sense cap acord de les Corts castellanes. Catalunya quedà, d'aquesta manera, annexionada a Castella d'una forma irregular.

La situació actual mostra la incomoditat de l'Estat per les reivindicacions catalanes. Catalunya, com deia Josep M. Terricabras en el seu llibre *Raons i tòpics*, molesta a Espanya i la direcció de la Unió Europea perquè qüestiona poc o molt el poder establert. I no volen que Catalunya rebi el poder que han de perdre, en eurodiputats i posicions, els que viuran la redistribució, en cas d'assolir Catalunya la seva independència.

Si Catalunya hagués quedat en blanc tant a l'arribada de Felip V com a la imposició de la dictadura franquista, és evident que no disposaríem de tradició cultural, ni mites reconeguts. L'única identitat existent oficialment és la del document nacional d'identitat que no ens reconeix com catalans, per molt que molts compartim elements de pensament comuns de tot ordre i manifestem el desig de disposar de ple autogovern. El fet és que la realitat catalana existeix malgrat el 155, curiosament també aprovat per Decret, encara que compti amb el vistiplau del Senat, dominat pel mateix partit de govern.

Salvador Cardús, en el pròleg del llibre *La batalla per l'autodeterminació dins la Unió Europea*, de Mossèn Josep Dalmau, publicat el 1995, diu que la vida política catalana ha viscut permanentment tensada entre l'afirmació d'allò que ja

és, i l'expressió implícita d'allò que es voldria ser. Ens proposem doncs assolir com a conseqüència la consecució d'una futura realitat política. Mai la imatge pública de normalitat que alguns voldrien presentar es correspon amb la realitat nacional després del 27 d'octubre de 2017. És cert, com diu Salvador Cardús, que ens desagrada l'expressió pública de les nostres pròpies limitacions i el baix perfil i interès per l'estudi del nacionalisme català a les institucions acadèmiques.

Vivim moments d'interessos contraposats, els de l'unionisme i els del dret a l'autodeterminació i recobrament de les institucions ocupades, via que s'ha considerat l'adequada per recobrar estat i llibertats. Però també ens hauríem pogut plantejar exigir la derogació del Decret de Nova Planta i el retorn legal de les Constitucions i Drets de Catalunya que ens reconeixien els Àustries, com a dret natural del poble català. La reflexió política és necessària quan les institucions, com ara, estan dirigides i sota el control d'un govern no català.

El govern d'Espanya ha optat per judicialitzar els problemes polítics catalans i imposar limitacions polítiques als acords parlamentaris, a la investidura d'un president de la Generalitat que no els agrada i a les llibertats. No acceptem el resultat favorable al sector partidari de la República catalana, mentre el poble espanyol se'ls rebel·la, començant pels pensionistes, els propis serveis d'ordre públic, i molts sectors de la classe obrera.

Sembla a més que amb l'afany protector de la Monarquia, allò que pugui molestar a la Corona no ha de ser present als espais que visita el rei, com ha passat a la Fira Arco amb una obra fotogràfica referida als polítics catalans presos. Som davant de temes sensibles que demostren que la democràcia està en perill sota l'administració de l'Estat actual. No reconeixen el dret dels catalans a obtenir protecció en dret internacional. Hi ha qui diu que som dins una variable arbitrària que no accepta la crítica, menys encara el debat

polític obert i no dialoga. No coneixen la generositat ni la tolerància.

Catalunya té dret, d'acord amb la legislació actual, a legislar pacíficament per resoldre les necessitats del poble català, dins de les seves competències. Però l'Estat no coopera, ni aporta el que compromet, i segueix restringint tota l'activitat de l'administració catalana, pràcticament paralitzada. El 155 venia acompanyat d'una lentitud exasperant dels Ministeris controladors. Investigació, educació, entitats no governamentals, serveis de sanitat, bombers, Mossos d'Esquadra sense munició, i molts més en pateixen les conseqüències de les noves retallades. Tampoc volen que siguem un país integrador. Es tracta de seguir dividint la gent que viu a Catalunya, no respectar les opinions contràries, no escoltar els avantatges de la immersió que dona millors resultats a Catalunya que a Castella o Madrid. És fonamental pel govern central imposar el castellà com a idioma prioritari, com deia el ministre Wert defensant la seva llei sobre educació. Les competències de la Generalitat no importen. La llei espanyola passarà per sobre si prospera la proposta del ministre Íñigo Méndez de Vigo. Seguirà la formació del nou esperit nacional amb la implantació de l'assignatura de Defensa.

La responsabilitat democràtica exigeix superar el feble contingut social de l'acció del govern de l'Estat. Els pensionistes surten al carrer massivament per protestar del tracte que reben. Els joves treballadors segueixen emigrant. Els drets humans han quedat en segon terme. La corrupció no s'erradica de les proximitats del poder. Els elements democràtics tenen diverses interpretacions i aplicacions segons conveniència.

Ens cal superar com a catalans una administració llunyana i hostil durant segles, com diu Josep C. Vergés en el seu assaig sobre *El peatge de Catalunya i la fi de la història espanyola*, publicat el 1997. Vergés denunciava la manca de cultura

democràtica. Hem de pensar que la democràcia no l'hem inventat nosaltres ni Espanya. Existeix des de fa segles, però no veiem treballs d'investigació a les nostres universitats, que només presenten resultats sense mèrit científic. És ciència perduda? El gran perdedor és el poble que no disposa d'informació adequada a l'hora de decidir el vot. Manen els eslògans i la publicitat. Necessitem bones receptes i un catalanisme pedagògic.

En síntesi, ens cal una aposta profunda i de fons de cara al futur govern de la Generalitat i no un pacte matemàtic per controlar les institucions que es recuperin del 155. El 21D l'electorat català va avalar un camí que no segueixi posant-nos en mans d'un espanyolisme destructor. Catalunya no està per més enganys.

El gran problema polític seria caure de nou en un engany que posi en perill la sensibilitat transversal del nacionalisme democràtic català. Si hem de tenir en compte la crisi espanyola que s'estira des de la pèrdua de Cuba i les Filipines, els desastres de la guerra d'Àfrica, l'actuació de les dretes espanyoles que mai han acceptat la correcció política catalana ni el dret català a l'autogovern. El pensament democràtic i liberal dels catalans ha d'assumir que Catalunya ha de disposar com més aviat millor d'un govern de progrés que prioritzï, com el dret antic català, protegir els més febles, posar en marxa polítiques per donar solució als problemes socials i garantir el respecte als drets humans, com a pensament dominant.